

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

3 maj 2024

Endast via e-post: kn.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande i ärende KN2023/03660

1. Bakgrund

- 1.1 Klimat- och näringslivsdepartementet har den 6 februari berett VA SYD tillfälle att, efter medgivna anstånd, senast den 3 maj 2024 yttra sig över de remissvar som inkommit i ärendet.
- 1.2 VA SYD får härmed inkomma med följande yttrande.

2. Yrkanden

- 2.1 **Ändrat yrkande om tillståndets giltighetstid**
- 2.2 VA SYD ändrar sitt tidigare yrkande¹ om tillståndets giltighetstid på så sätt att regeringen ska bestämma att tillståndet ska gälla i tjugofem (25) år från och med dagen för beslut.
- 2.3 **Nytt reservationsvist yrkande om undantag avseende miljö kvalitetsnormer**
- 2.4 VA SYD yrkar reservationsvist att regeringen med stöd av 5 kap. 6 § miljöbalken, jämte 4 kap. 11–12 §§ vattenförvaltningsförordningen (2004:660) ("VFF"), meddelar undantag och ger tillstånd till att utföra ansökta åtgärder i samband med utläggandet av utloppsledningarna.
- 2.5 **Nytt yrkande om vilandeförklaring**
- 2.6 VA SYD yrkar att regeringen vilandeförklarar ärendet till den 1 september 2024.

Stockholm
Göteborg
Malmö
Linköping

Advokatfirman Delphi
Nordenskiöldsgatan 11A
211 19 Malmö
Tel 040-660 79 00

malmö@delphi.se
www.delphi.se

¹ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 1.2, sid. 2.

3. Grund för ändrat och nya yrkanden

3.1 Ändrat yrkande om tillståndets giltighetstid

3.2 VA SYD har i ansökan yrkat att regeringen bestämmer att ansökt tillstånd enligt KSL till utläggning av utloppsledningar ska gälla i tolv år från och med dagen för beslut.²

3.3 VA SYD har i det pågående parallella tillståndsmålet enligt miljöbalken i mark- och miljödomstolen³ justerat yrkandet om arbetstid och att arbetstiden ska förlängas till tjugo år räknat från lagakraftvunnen tillståndsdom, med stöd av ändringen i 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken.⁴ VA SYD anser mot bakgrund av ändringen i ovan nämnda bestämmelse att det finns en möjlighet att bestämma en arbetstid som är längre än tio år för den ansökta vattenverksamheten i tillståndsprocessen enligt miljöbalken. Ansökt verksamhet kommer att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse. Moderniseringen och utbyggnaden av Sjölunda avloppsreningsverk kommer att trygga tillväxten och möta en växande befolkning i regionen och skydda området vattenmiljöer. Den nya avloppsreningen kommer också att innebära en mindre miljöbelastning. Om- och utbyggnaden av Sjölunda avloppsreningsverk med tillhörande tunnel under Malmö är ett av Sveriges största infrastrukturprojekt, vilket i sig också är en faktor för att arbetstiden ska kunna förlängas enligt ovan.

3.4 Mot bakgrund av det nu anförda – och med hänsyn till att mark- och miljödomstolens tillståndsdom kan komma att överklagas – yrkar VA SYD att regeringen bestämmer att ansökt tillstånd till utläggning av utloppsledningar enligt KSL ska gälla i tjugofem år från och med dagen för beslut.

3.5 Nytt reservationsvist yrkande om undantag avseende miljökvalitetsnormer

3.6 Rättsliga utgångspunkter

3.7 Ansökt verksamhet får inte tillåtas om den, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt framtagen miljökvalitetsnorm ("MKN"), enligt 5 kap. 4 § miljöbalken.

² Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 1.2, sid. 2 samt avsnitt 11, sid. 17.

³ I kompletteringsyttrande av den 22 mars 2024 i mål nr M 2900-23 i Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt.

⁴ Se prop. 2022/23:61 sid. 16 ff.

Undantag från redovisad bestämmelse kan göras för en verksamhet eller åtgärd som uppfyller kriterierna i 4 kap. 11–12 §§ VFF.

- 3.8 Undantaget i 4 kap. 12 § VFF är i detta fall tillämpligt med hänsyn till verksamhet eller åtgärd som enligt 4 kap. 11 § VFF punkt 1 ändrar en ytvattenförekomsts fysiska karaktär.
- 3.9 En otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken inträffar om en av de relevanta kvalitetsfaktorerna försämras så mycket att den behöver klassificeras till en lägre status till följd av ansökt verksamhet. För en kvalitetsfaktor som redan är i den sämsta kvalitetsklassen ska även varje försämring av en underliggande parameter inom den kvalitetsfaktorn anses som en otillåten försämring.⁵
- 3.10 Vad som utgör ett otillåtet äventyrande definieras i författningsmotiven. Med ”äventyra” avses att det ska vara fråga om ett risktagande av en sådan dignitet att Sveriges möjlighet att uppfylla ramdirektivets krav hotas så allvarligt att risken måste betraktas som oacceptabel. Med ”äventyra” avses inte vilket försvårande som helst. Hanterliga risker – det vill säga risker som bedöms kunna hanteras på ett sätt som gör att det inom ramen för vattenförvaltningen eller genom andra åtgärder fortfarande är möjligt och sannolikt att rätt kvalitet på vattenmiljön kan uppnås – bör alltså kunna accepteras och inte betraktas som ett äventyrande. Följaktligen kräver äventyrande ett moment av chanstagande, dvs. att man medvetet tar en så stor risk att den inte kan betraktas som acceptabel när det gäller möjligheten att uppnå rätt vattenkvalitet eller tillåter att möjligheten att uppnå rätt vattenkvalitet lämnas åt slumpen. En förändring inom en klassgräns, exempelvis som i förevarande fall inom måttlig status, ska inte i sig anses äventyra möjligheterna att uppnå rätt kvalitet på vattenmiljön. Sammanfattningsvis är det alltså inte meningen att ett äventyrande ska anses föreligga vid varje ökad risk för försvårning av arbetet med att uppnå rätt kvalitet på vattenmiljön. Det är heller inte meningen att tillämpningen av 5 kap. 4 § miljöbalken ska innebära att tillstånd vägras i någon större utsträckning än vad som gällt enligt tidigare lagstiftning. Avgörande är i stället om det fortfarande bedöms vara möjligt att med behövliga försiktighetsmått uppnå rätt kvalitet på vattenmiljön.⁶
- 3.11 Berörd ytvattenförekomst
- 3.12 Malmö hamnområde och Lommabukten är de vattenförekomster som berörs av utläggningen och bibehållandet av utloppsledningarna.

⁵ Prop. 2017/18:243 sid. 193 samt EU-domstolens avgörande den 1 juni 2015 i mål C-461/13.

⁶ Prop. 2017/18:243, sid. 76, 145 och 193-194.

- 3.13 För Malmö hamnområde är kraven att måttlig ekologisk status ska nås år 2039. Vattenförekomsten är klassad som naturligt vatten med, idag, måttlig ekologisk status. Redovisade MKN fastställdes för förvaltningscykel 3 i december 2021.
- 3.14 Ansökta åtgärder
- 3.15 Pålning och muddring i samband med utläggandet av utloppsledningarna samt bibehållande av utloppsledningarna berör den ekologiska ytvattenstatusen i Malmö hamnområde genom de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna.⁷
- 3.16 I Malmö hamnområde har den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd klassificerats till dålig status, varpå även hydromorfologisk *försämring* för underliggande parametrar betraktas som otillåten inom ramen för ansökan. Morfologiskt tillstånd består av tre parametrar varav muddringen bedöms medföra en tillkommande försämring avseende en av de underliggande parametrarna Bottenstrukturer, eftersom delvis opåverkat område inom Malmö hamnområde påverkas. För övriga hydromorfologiska kvalitetsfaktorer i Malmö hamnområde bedöms utläggandet av utloppsledningarna inte medföra en otillåten försämring.⁸
- 3.17 Mot denna bakgrund bedömer VA SYD att ansökta åtgärder i samband med utläggandet av utloppsledningarna riskerar att medföra en otillåten försämring avseende den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd i Malmö hamnområde.⁹
- 3.18 VA SYD yrkar därför reservationsvist att undantag från 5 kap. 4 § miljöbalken ska meddelas, med stöd av 5 kap. 6 § miljöbalken och 4 kap. 11–12 §§ VFF eftersom ansökta åtgärder ändrar Malmö hamnområdes fysiska karaktär enligt 4 kap. 11 § punkt 1 VFF (se avsnitt 3.16 ovan). VA SYD bedömer härutöver att de kumulativa kriterierna i 4 kap. 12 § punkterna 1–3 VFF är uppfyllda vilket utvecklas nedan för vart och ett av de tre kriterierna.

⁷ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 8.33, sid. 10.

⁸ Bilaga M, *Miljökonsekvensbeskrivning*, avsnitt 11.5.2, sid. 52.

⁹ Bilaga M, *Miljökonsekvensbeskrivning*, avsnitt 11.5.2, sid. 53.

- 3.19 Kriterier för undantag
- 3.20 *4 kap. 12 § punkt 1 VFF*
- 3.21 Enligt praxis följer att ett avloppsreningsverk betraktas som ett allmänintresse av större vikt enligt 4 kap. 12 § punkt 1 a VFF.¹⁰ VA SYD noterar att Länsstyrelsen Skåne och Vattenmyndigheten Västerhavet tillstyrkte tillämpningen av undantag enligt 4 kap. 11-12 §§ VFF i avgörande från mark- och miljödomstolen den 20 juni 2022.¹¹ VA SYD delar Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns uppfattning¹² att avloppsreningsverk är en viktig verksamhet för samhället som behövs för att omhänderta och rena avloppsvatten och för att skydda vatten och dess värden. En kommun är vidare skyldig att tillhandahålla vattentjänster såsom avloppsreningsverk enligt 6 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, enligt de krav på avloppsrening som fastläs i EU:s avloppsdirektiv. I det aktuella fallet beaktas att ansökt verksamhet anses avgörande för att möta behovet av utbyggnad och modernisering av avloppsreningen i flera kommuner. Att motverka förorening genom avloppsvatten anses sammanfattningsvis skydda grundläggande värden i medborgarnas liv (hälsa, säkerhet, miljö) på sätt att ansökt verksamhet ska betraktas som ett allmänintresse av större vikt.
- 3.22 VA SYD anser härutöver att fördelarna med den ansökta verksamheten, för mänsklig hälsa och säkerhet samt för hållbar utveckling, uppväger nackdelarna med den förväntade hydromorfologiska försämringen, enligt 4 kap. 12 § punkt 1 b VFF. I denna del beaktas att avloppsreningsverk utgör en samhällsviktig funktion som behövs för att motverka förorening genom avloppsvatten.¹³ Vidare beaktas att sammankopplingen av flera avloppsreningsverk innebär vinster i förbättrad rening, avlastning av andra vattenförekomster och att påverkan på vattenmiljön totalt sett minskar. Vid värdering av nackdelarna för vattenmiljön bör särskilt beaktas att den hydromorfologiska påverkan delvis föränleds av att utsläppspunkten flyttas till ett läge som innebär en totalt sett minskad belastning för berörda vattenförekomster.

¹⁰ Se Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätts avgörande från den 20 juni 2022 i mål nr M 5257-20, samt beslut i underinstans.

¹¹ Se Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätts avgörande från den 20 juni 2022 i mål nr M 5257-20, samt beslut i underinstans.

¹² Se samrådsyttrande från Vattenmyndigheten för Södra Östersjön, 230213, dnr. 537-1335-32023.

¹³ Se Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps Lista med samhällsviktiga funktioner – Utgångspunkter för att stärka samhällets beredskap (oktober 2023), <https://www.msb.se/sv/publikationer/identifiering-av-samhallsviktig-verksamhet--lista-med-viktiga-samhallsfunktioner/>, sid. 15.

- 3.23 *4 kap. 12 § punkt 2 VFF*
- 3.24 Den ansökta utformningen och lokaliseringen av såväl Sjölunda avloppsreningsverk som utloppsledningarna har föregåtts av omfattande utredning, med bland annat beaktande av människors hälsa och miljön. Som alternativ till utloppsledningarna kan nämnas att en borrhäls tunnel har övervägts och valts bort; i huvudsak eftersom både anläggandet och driften av en tunnel innebär stora tekniska svårigheter och stora kostnader jämfört med ansökt alternativ.¹⁴
- 3.25 Vidare har utläggandet av tre utloppsledningar och nedgrävning av ledningarna, vilket hade ökat behovet av bland annat muddring, utretts och valts bort. Vidare har ansökt ledningskorridor framtagits med beaktande av angränsande omgivningsförhållanden, exempelvis riksintresset Malmö hamn och dess farleder samt angränsande Natura 2000-område och naturreservat.¹⁵
- 3.26 Baserat på dessa utredningar och VA SYDs långa erfarenhet av att bedriva avloppsreningsverk har VA SYD gjort bedömningen att förslaget utförande är det bästa sett till förutsättningar för drift och underhåll, genomförandetid och ekonomi samt innebär en totalt sett mindre miljöpåverkan jämfört med alternativen. VA SYD anser sammanfattningsvis att det inte är tekniskt möjligt eller ekonomiskt rimligt att uppnå syftet med den ansökta verksamheten på ett alternativt sätt som är väsentligt bättre för miljön, enligt 4 kap. 12 § punkt 2 VFF.
- 3.27 *4 kap. 12 § punkt 3 VFF*
- 3.28 Kravet enligt 4 kap. 12 § punkt 3 VFF åsyftar åtgärder som avser mildra de negativa konsekvenserna för vattenförekomstens status, kopplat till de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna, i samband med utläggandet av utloppsledningarna.
- 3.29 Den ansökta verksamheten har utformats i enlighet med försiktighetsprincipen och får anses utgöra bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Arbetet med ansökan har omfattat alternativa tekniker, skyddsåtgärder och mildringsåtgärder för att tillse att påverkan på vattenförekomstens status i samband med utläggandet av utloppsledningarna minimeras.
- 3.30 Av de åtgärder som utretts och valts bort kan nämnas återfyllnad av hela den muddrade rännan. I denna del har utretts om det är möjligt att

¹⁴ Bilaga M, *Miljökonsekvensbeskrivning*, avsnitt 7.3, sid. 20–23.

¹⁵ Bilaga M, *Miljökonsekvensbeskrivning*, avsnitt 7.3, sid. 20–23.

temporärt lägga upp muddermassorna på havsbotten invid den muddrade rännan för att förenkla återfyllnad. Åtgärden har valts bort med hänsyn till grumlingspåverkan och sedimentationsflykt. Som ett annat alternativ har utretts att lägga upp muddermassor på land och därefter lägga tillbaka samma massor. Alternativet har valts bort då massorna, före återfyllnad, måste sorteras för att ta bort stenar/block som är större än 0,1 meter i diameter. Sådana stenar/block bedöms riskera att skada utloppsledningarna. En sådan sortering genererar många transporter och orsakar grumlingspåverkan som kan påverka det närliggande Natura 2000-området i Lommabukten. Återfyllnad har därför inte ansetts motiverat sett till nackdelar avseende genomförandetid, miljöpåverkan och ekonomi. Mellanlagring av muddermassorna skulle härutöver medföra en extra kostnad i samma storleksordning som muddringskostnaderna (50-60 miljoner kronor), vilket bedöms ekonomiskt oskäligt sett till den begränsade miljönyttan med åtgärden.¹⁶

- 3.31 Mot bakgrund av vad som redogjorts för ovan har VA SYD i erforderlig omfattning utrett, redovisat och föreslagit åtgärder för att mildra negativa konsekvenser på vattenförekomstens status i samband med utläggandet av utloppsledningarna enligt 4 kap. 12 § punkt 3 VFF. Vidare anser VA SYD att ansökan härmed omfattar alla genomförbara åtgärder för att mildra de negativa konsekvenserna för vattenförekomstens status.
- 3.32 Sammanfattning
- 3.33 Den ansökta verksamheten bedöms sammanfattningsvis inte ge upphov till något som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller medföra att möjligheterna att uppnå fastställda MKN äventyras för berörda vattenförekomster.
- 3.34 Mot bakgrund av ovan, samt med hänsyn till att kriterierna för undantag enligt 4 kap. 11–12 §§ VFF är uppfyllda beträffande den förväntade hydromorfologiska påverkan i Malmö hamnområde, kan ansökan därmed tillåtas enligt 5 kap. 4 § miljöbalken.
- 3.35 **Nytt yrkande om vilandeförklaring**
- 3.36 Som VA SYD anfört redan i ansökan, är den planerade utläggningen av utloppsledningarna föremål för prövning även i mark- och miljödomstol.¹⁷ Verksamhetens påbörjande är vidare beroende av tillståndprocessernas framskridande och VA SYD ser att det är av stor vikt att

¹⁶ Bilaga M, *Miljökonsekvensbeskrivning*, avsnitt 7.3.1.2, sid. 21.

¹⁷ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 2.10, sid. 3–4 samt avsnitt 13, sid. 18.

ansökningarna handläggs parallellt för att minska risken för att projektet försenas och för att så långt som möjligt undvika såväl dubbelprövningar som dubbelregleringar.

- 3.37 Mot bakgrund av att pågående handläggning hos mark- och miljödomstolen avseende tillståndsmålet enligt miljöbalken har fördröjts något med hänsyn till förändrade omständigheter och förutsättningar i tillståndsprocessen, yrkar VA SYD att regeringen vilandeförklarar förevarande ärende till den 1 september 2024.

4. Bemötande av remissvar

- 4.1 VA SYD har valt att bemöta synpunkterna från respektive myndighet och kommun under var sin rubrik.
- 4.2 VA SYD konstaterar inledningsvis att Statens historiska museer, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Kustbevakningen, Boverket, Energimarknadsinspektionen, Statens geotekniska institut, Svenska kraftnät, Trafikverket, Energimyndigheten, Naturvårdsverket och Försvarsmakten inte har några synpunkter på VA SYDs tillståndsansökan.
- 4.3 Inte heller Sjöfartsverket har några invändningar i sak mot att tillstånd ges i enlighet med ansökan.
- 4.4 Även Lunds kommun (fastighets- och gatukontoret) ser positivt på att VA SYD i sin utbyggnad och modernisering av Sjölunda avloppsreningsverk planerar för nya utloppsledningarna utanför de kustströmmar som annars bär med sig utsläpp av renat avloppsvatten mot Lommabuktens grundare delar.
- 4.5 Inte heller Transportstyrelsen har något att invända mot att ansökan om tillstånd medges. Transportstyrelsen välkomnar också VA SYDs förslag till villkor.
- 4.6 Eslövs kommun (kommunstyrelsen) har inte heller några synpunkter på remissförslaget, men förtydligar att kommunen inte står för vare sig tidigare upplupna eller kommande kostnader med anledning av de nya utloppsledningarna.
- 4.7 Även Riksantikvarieämbetet anser att hänsynskravet i 2 kap. 6 § miljöbalken är uppfyllt och tillstyrker ansökan.

5. SMHI

SMHI önskar att den yttre ändpunkten även för de befintliga ledningarna anges i figurerna. SMHI anger vidare i sitt yttrande att tillräckliga åtgärder ska vidtas med siltgardiner, bubbelridåer eller liknande för att minimera spridningen av suspenderat material i samband med muddring, pålning och nedläggning av de nya utloppsledningarna.

- 5.1 Befintliga utloppsledningar ingår inte i VA SYDs ansökan om tillstånd enligt KSL. Det är enbart utläggning av två nya utloppsledningar som omfattas av prövningen. Motivering till att lämna kvar befintliga utloppsledningar anges emellertid informationsvis i ansökan.¹⁸
- 5.2 SMHIs synpunkter avseende de åtgärder som bör vidtas tillgodoses genom föreslaget villkor 1 (Allmänt villkor) samt 9 och 10 (Arbeten i vatten) i ansökan.¹⁹

6. Lomma kommun (miljö- och byggnadsnämnden)

Lomma kommun efterlyser en utredning kring hur vibrationer i samband med pålning och byggnation av utloppsrören påverkar marina däggdjur och fiskar som kan finnas i området samt hur eventuella negativa konsekvenser kan minimeras.

- 6.1 En sammanfattning av vilka riktvärden som använts för bedömning samt redovisning av beräknat undervattensbuller samt vibrationer och beskrivning av skyddsåtgärder framgår av Bilaga 01-k, *Undervattensbuller*.²⁰
- 6.2 VA SYD hänvisar vidare till det underlag som redan getts in samt konstaterar även att Naturhistoriska riksmuseet inte krävt någon komplettering i denna del med avseende på marina däggdjur. VA SYD har även beskrivit hur negativa konsekvenser avses minimeras och föreslagit villkor med anledning härav, se särskilt villkorsförslag 1 och 6–10.²¹

¹⁸ Bilaga M3, *Hydromorfologisk påverkan*, avsnitt 11.3.2, sid. 38.

¹⁹ Ansökan, Huvudinlaga, avsnitt 9.3, sid. 13, och 9.11, sid. 15.

²⁰ Vilken motsvarar Bilaga 10-a, *Undervattensbuller*, i VA SYDs kompletteringsyttrande av den 22 mars 2024, i tillståndsmålet enligt miljöbalken med mål nr M 2900-23 i Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt.

²¹ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 9.3, sid. 13, och avsnitt 9.8–9.11, sid. 14–15.

7. Sjöfartsverket

Sjöfartsverket anger att senast sex veckor före anläggningsarbetena påbörjas ska detta meddelas till Sjöfartsverket till ufs@sjofartsverket.se. Informationen ska innehålla uppgifter om arbetets omfattning, tidplan samt kontaktvägar till ansvarig enhet eller arbetsledning som utför arbetet.

- 7.1 Vad Sjöfartsverket anfört om meddelande till Sjöfartsverket tillgodoses genom föreslagna villkor 2 i ansökan.²²

Sjöfartsverket anger vidare att sjögående enheter i anläggningsarbetet ska följa de anvisningar som finns för rapporteringssystemet SOUNDREP.

- 7.2 VA SYD medger ett villkor om att sjögående enheter i anläggningsarbetet ska följa de anvisningar som finns för rapporteringssystemet SOUNDREP.

Sjöfartsverket anger avslutningsvis att efter avslutade arbeten ska det berörda området sjömätas i erforderlig omfattning enligt standard FSIS-44 för att kunna förmedla information om nya djupförhållanden i området till sjöfarten. En sjömättningsplan bör upprättas i samråd med Sjöfartsverket innan detta arbete påbörjas.

- 7.3 VA SYD medger även ett villkor om att det berörda området ska sjömätas efter avslutade arbeten. Villkoret bör dock gälla endast i den utsträckning som tillstånd enligt 3 § lagen (2016:319) om skydd för geografisk information krävs samt att sådant tillstånd meddelas till VA SYD av prövningsmyndigheten. Jämför även VA SYDs villkorsförslag 12 i ansökan.²³

8. Malmö stad (fastighets- och gatukontoret)

Förvaltningen anser att återfyllnad med sand bör ske i det muddrade området där så är lämpligt och möjligt. Annars finns en risk att den grop som skapats kommer att fyllas med fintrådiga alger som ruttnar. Vid återfyllnad kommer ålgräset komma tillbaka snabbare.

- 8.1 I den muddrade delen av rännan kommer de två utloppsledningarna att utgöra strukturer som vilar på botten av den muddrade rännan. Från cirka 250 meter från strandkanten till cirka 2 kilometer ut i Öresund är schaktbotten cirka 4 meter från nuvarande bottennivån. Nivån från

²² Ansökan, Huvudinlaga, avsnitt 9.4, sid. 13.

²³ Ansökan, Huvudinlaga, avsnitt 9.12, sid. 16.

toppen av utloppsledningarna till omgivande botten utanför rännan planeras bli cirka 1,5 meter.²⁴

- 8.2 En muddrad ränna med utloppsledningar utgör en miljö som skiljer sig mot den ursprungliga. Rännan kan komma att utgöra en "fälla" för organiskt material och partiklar som avsätts där på grund av att exponeringen blir lägre nere i rännan. Detta riskerar att skapa ett icke optimalt substrat för återetablering av ålgräs och fauna såsom bottenlevande fisk. Erfarenhetsmässigt från de befintliga utloppsledningarna ansamlas inte organiskt material av betydande omfattning i rännan längs med utloppsledningarna.
- 8.3 Om rännan skulle återfyllas med befintligt material måste stenar/block som är större än 0,1 meter sorterar ut eftersom dessa annars lokalt kan påverka och skada utloppsledningarna. Sortering av det muddrade materialet kan inte utföras i vatten. Massorna måste även hanteras på långt avstånd från rännan, vilket eventuellt kommer att ge upphov till flera omgångar lyft innan de dels placerats på mellandepå, dels lyfts tillbaka i den muddrade rännan. Med denna hantering kan moränmassan bli uppmjukad/nästan flytande även vid en skonsam hantering. Det kommer att resultera i ett behov av ökad viktning – sannolikt från dagens antagna 50 % till 80 % av luftfylld ledning. Dessutom kommer upprepad hantering av massorna att resultera i ökat spill. Detta kommer att leda till en ökad sedimentspridning som riskerar påverka det närliggande Natura 2000-området i Lommabukten.²⁵
- 8.4 Det uppskattas att den totala merkostnaden för en hantering med mellanlagring av massorna på land kommer att resultera i en extra kostnad i samma storlek som muddringskostnaderna, det vill säga cirka 50–60 miljoner kronor.
- 8.5 En återfyllning av rännan med befintliga massor placerade i mellanlager lokalt bedöms sammantaget som svårt till omöjlig att genomföra och utan betydande fördelar med nuvarande kunskap om befintlig lermorän.
- Förvaltningen anser att även de pålar som säkrar rörledningarna ska vara medräknade i beräkningarna angående hur utloppsledningarna påverkar strömmarna.*
- 8.6 Pålarna är inte medräknade i modelleringen. De bedöms inte medföra någon påverkan på vattenströmmarna. Anledningen till det är att vattenströmmarna enligt utförd modellering primärt går längs med ledningen och inte över. Pålarna har därmed ingen betydelse för hur

²⁴ Bilaga R, *Ritningsförteckning*, ritning 8178-P-2-1-003.

²⁵ Bilaga M, *Miljökonsekvensbeskrivning*, avsnitt 7.3.1.2, sid. 21.

strömmarna rör sig och kommer inte innebära någon ytterligare påverkan än den från utloppsledningarna, som även den är liten. Den principsektion²⁶ som tidigare redovisats i ansökan är bara en principskiss med maximal pål höjd angiven. Vid anläggandet av utloppsledningarna kommer pål höjden anpassas i möjligaste mån för att undvika uppstickande delar över utloppsledningarnas hjässa.

Alla grävaktiviteter bör ske under vintern då det mesta av den biologiska verksamheten är mindre.

- 8.7 Muddringsarbeten inför utläggande av utloppsledningar kommer att ske oberoende av årstid. Mot bakgrund av de villkor om skyddsåtgärder som VA SYD föreslagit²⁷, motsätter sig VA SYD en reglering om när i tid arbeten får ske.

Förvaltningen informerar avslutningsvis om att den nya översiktsplanen är antagen av kommunfullmäktige den 28 september 2023.

- 8.8 VA SYD har noterat att översiktsplanen nu är fastställd och konstaterar att den inte föranleder något annat ställningstagande från VA SYDs sida.

9. Jordbruksverket

För att minimera påverkan på eventuellt fiske i området samt minska risken för olyckor bör samtliga rörledningar i möjligaste mån grävas ner eller täckas över så att fiskeredskap inte riskerar att fastna.

- 9.1 Den tekniska lösningen är att det ska bli självfall på utloppsledningarna och att dysorna ska placeras på botten, vilket innebär att muddring avses ske endast på den inre delen av utloppsledningarnas längd och på den yttre delen planeras utloppsledningarna att förankras på havsbotten genom exempelvis pålning. Avsikten är att få en ekonomiskt och tekniskt adekvat lösning med minsta möjliga miljöpåverkan. I sammanhanget bör nämnas att figur 8-12 i Bilaga T, *Teknisk beskrivning Utloppsledningar*, endast utvisar en principsektion.²⁸ Vid anläggandet av pålarna kommer pål höjden anpassas i möjligaste mån för att undvika uppstickande delar över utloppsledningarnas hjässa och på så sätt minska risken att fastna med fiskeredskap.

²⁶ Bilaga T, *Teknisk beskrivning Utloppsledningar*, avsnitt 8.7, sid. 26.

²⁷ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 9.8–9.11, sid. 14–15.

²⁸ Bilaga T, *Teknisk beskrivning Utloppsledningar*, avsnitt 8.7, sid. 26.

Jordbruksverket anser även att det är viktigt att organisationer som representerar yrkesfiskets intressen involveras i samrådsprocesser samt förvarnas när arbete till havs blir aktuellt.

- 9.2 SFPO har involverats i samråd både i nu aktuell process och i den enligt miljöbalken samt även som remissinstans. Enligt VA SYD tillgodoses vad Jordbruksverket anfört i denna del genom föreslagna villkor 4.²⁹

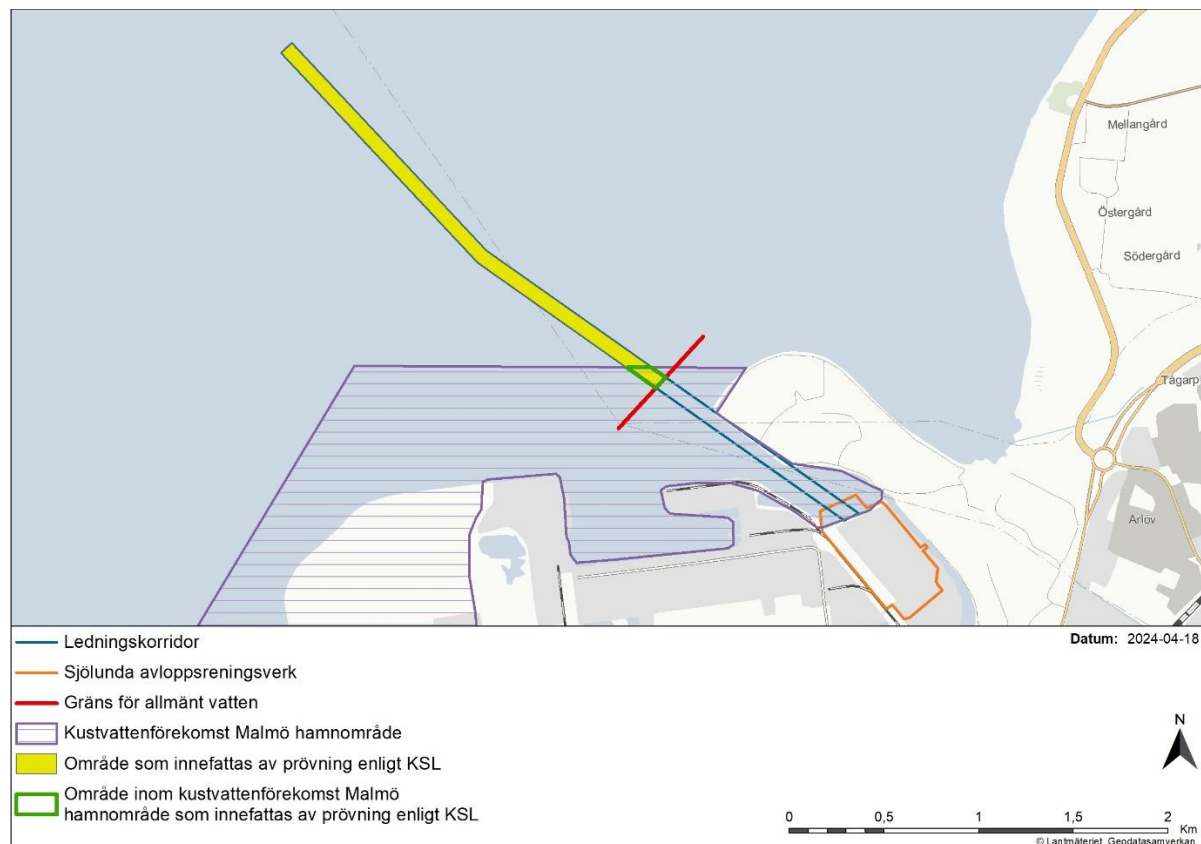
10. Sveriges Geologiska Undersökning (SGU)

SGU anser att en prövning av möjligheten till undantag enligt bestämmelserna i vattenförvaltningsförordningen bör göras inom ramen även för detta ärende och inte endast i miljötillståndsmålet. SGU uttalar sig härvid inte om möjligheten att meddela ett undantag för aktuell verksamhet.

- 10.1 VA SYD konstaterar, liksom SGU, att frågan om huruvida undantag enligt bestämmelserna i VFF ska prövas såväl av regeringen i förevarande ärende som av mark- och miljödomstol i miljöbalksmålet inte har något uttryckligt svar i vare sig författning eller förarbeten. Som VA SYD framfört i ansökan³⁰ torde det dock knappast vara lagstiftarens intention att så ska ske. Det relevanta i både ett rättsligt och miljömässigt perspektiv är naturligtvis att frågan om undantag – en fråga som rör precis samma sak och enligt precis samma reglering – blir föremål för prövning i någon av instanserna. Eftersom den ansökta verksamheten – såväl den enligt KSL som den enligt miljöbalken – förutsätter tillstånd enligt båda regelverken för att kunna komma till stånd, bedöms det inte föreligga någon risk för att något miljöintresse påverkas.
- 10.2 Detta gäller i synnerhet i den nu aktuella prövningen, eftersom endast en mycket marginell del av utloppsledningarnas sträckning i vattenförekomsten Malmö hamnområde kommer att avse allmänt vattenområde, på vilket KSL är tillämplig, se figur 1 nedan.

²⁹ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 9.5, sid. 14.

³⁰ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 8.38, sid. 11.

Figur 1. Utloppsledningarnas sträckning.

- 10.3 Eftersom SGU – liksom Länsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten, se avsnitt 11 och avsnitt 14 nedan – ändå är av uppfattningen att en dubbelprövning måste ske, kompletterar VA SYD föreliggande ansökan med ett reservationsvist yrkande härom för det fall regeringen anser att bedömning avseende försämringsförbudet i 5 kap. 4 § miljöbalken och 4 kap. 11–12 §§ VFF ska ske även i denna prövning. Grunderna för yrkandet är exakt desamma som de som åberopats i miljöbalksmålet.³¹ För närmare redogörelse hänvisas till avsnitt 3.5 ovan.

Enligt SGU bör det vidare förtydligas i VA SYDs förslag till villkor 7 hur lång tiden för s.k. ramp up ska vara. Detta för att säkerställa att marina däggdjur och fisk har tid att lämna området där pålning sker.

- 10.4 Vid soft start, startar hammareenergin på ca 10 % av maximal hammarenergi. Därefter sker en successiv ökning upp till 100 % under minst 20 minuter. Slow start innebär att antalet hammarslag per tidsenhet ökar succesivt till maximalt antal slag under minst 20

³¹ Ansökan, Huvudinlaga, avsnitt 8.39, sid. 11.

minuter.³² VA SYD menar att vad som anförts i ansökningshandlingarna avseende ovan angiven tid för ramp up inryms under villkor 1.³³

Vidare bör SGU strykas ur förslag på villkor 3. Det bedöms som tillräckligt att samråd om sjösäkerhetshöjande åtgärder sker med övriga föreslagna myndigheter.

- 10.5 VA SYD medger en revidering av villkorsförslag 3 i enlighet med vad SGU anført in denna del.

11. Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen anser att det saknas underlag för att kunna göra en god bedömning av verksamhetens påverkan på miljön

- 11.1 VA SYD håller inte med om Länsstyrelsens synpunkt om att det saknas underlag för att kunna göra en bedömning av påverkan på miljön. VA SYD har lämnat in en miljökonsekvensbeskrivning som väl beskriver, utreder och bedömer miljöpåverkan. Underlaget är fullgott och uppfyller de krav som både KSL och miljöbalken uppställer.

Länsstyrelsen har angett att det saknas en redovisning av när på året muddrings- samt pålningsarbeten ska utföras samt vilka försiktighetsåtgärder som ska vidtas såvitt gäller undervattensbuller.

- 11.2 Muddringsarbeten inför utläggande av utloppsledningarna kommer att ske oberoende av årstid. Den totala arbetstiden för muddring bedöms pågå i cirka tre till fyra månader.

- 11.3 Arbeta i vatten ska utföras varsamt för att begränsa spridning av suspenderat material. För att minimera grumling utförs muddring med så fulla skopor som möjligt. Inga försiktighetsåtgärder avseende ljud från muddringen föreslås. Vid pålning kommer metoden ramp up (soft start och slow start) att användas som en försiktighetsåtgärd, se villkorsförslag 7.³⁴ VA SYD motsätter sig i denna del skyddsåtgärder utöver dem som redan föreslagits.

Enligt länsstyrelsen saknas det vidare en redovisning av en plan för hur grävda rännor förhindras från att bli syrefria fällor.

- 11.4 För bemötande av Länsstyrelsens kompletteringsönskemål hänvisas till avsnitt 8.1–8.5 ovan. Det kan även konstateras att när det gäller de befintliga utloppsledningarna, har slänterna bibehållit sin funktion utan

³² Bilaga T, *Teknisk beskrivning*, avsnitt 9.2, sid. 29.

³³ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 9.3, sid. 13.

³⁴ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 9.9, sid. 15.

noterade ras/utglidningar, och ingen betydande pålagring av organiskt material har noterats. Rännorna har alltså inte blivit sådana av Länsstyrelsen befarade syrefria fällor vilket har kunnat konstateras vid undersökning av befintliga utloppsledningar.

Länsstyrelsen bedömer också att VA SYD behöver söka Natura 2000-tillstånd samt undantag på grund av otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken.

- 11.5 Vad gäller undantag enligt 5 kap. 4 § miljöbalken, se avsnitt 3.5 ff. ovan.
- 11.6 VA SYD anser vidare att ett Natura 2000-tillstånd inte behövs. I denna del hänvisar VA SYD till vad som angetts i ansökan, nämligen att VA SYD i sin ansökan om tillstånd enligt miljöbalken i mark- och miljödomstolen framställt reservationsvis yrkande avseende Natura 2000-tillstånd.³⁵ Ansökan enligt miljöbalken innehåller det underlag som krävs för att behovet av ett tillstånd enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken ska kunna bedömas samt lämnas. Ett eventuellt Natura 2000-tillstånd kommer således att prövas inom ramen för miljöbalksansökan. Någon sådan prövning kan inte ske inom ramen för denna ansökan, eftersom det inte är rättsligt möjligt enligt KSL.
- Länsstyrelsen anger också att sker grumlande arbeten under oktober–mars (normal tid för muddring till havs) minskas de negativa effekterna på havsmiljön betydligt och detta bör ställas som ett villkor i ett tillstånd.*
- 11.7 Vad gäller när i tid muddringsarbeten får ske, hänvisas till avsnitt 11.2.
- Utifrån att tumlare periodvis uppehåller sig i Lommabukten så är det enligt länsstyrelsen av yttersta vikt att krav ställs på soft start och ramp up, dvs att man gradvis ökar energin vid bullrande arbeten i vatten. Det är även viktigt att anpassa pålningen utifrån fisk och de perioder som de finns i området, kopplat huvudsakligen till lek men även näringsvandringar i närområdena.*
- 11.8 VA SYD har redan åtagit sig att vidta åtgärd i form av s.k. ramp up, se villkorsförslag 7.³⁶ Ramp up är en adekvat skyddsåtgärd inte bara för marina däggdjur, utan även i förhållande till fisk.
- 11.9 Enligt VA SYD tillgodoses vad Länsstyrelsen anfört i denna del genom föreslagna villkor 6–10.³⁷ Se även ovan avsnitt 6.1.

³⁵ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 2.13, sid. 4.

³⁶ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 9.9, sid. 15.

³⁷ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 9.8–9.11, sid. 14–15.

Länsstyrelsen framför även att enligt VA SYD föreligger större risk för spridning av förorenade sediment från de gamla ledningarnas insida vid rivning och bortförel av rören jämfört med att låta dem ligga kvar. Denna rapport finns dock inte med i bifogat underlag vilket gör att det från länsstyrelsens sida inte går att bedöma detta påstående från Länsstyrelsens sida.

- 11.10 Befintliga utloppsledningar ingår inte i VA SYDs ansökan om tillstånd enligt KSL. Se vidare avsnitt 5.1. Förevarande ansökan enligt KSL omfattar enbart utläggning av ansökta utloppsledningar, se 3 a § KSL.

12. Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO)

SFPO anser att det föreslagna villkoret 4 inte är tillräckligt. Projektet kommer att medföra skada på det fiske som bedrivs i området. SFPO förordar därför att de i området verksamma yrkesfiskarna under den tid då grumling uppkommer ska ersättas med 10 000 kronor per vecka för att kompensera för det inkomstbortfall som SFPO förutser.

- 12.1 Enligt VA SYD är det föreslagna villkoret 4 tillräckligt för att tillgodose fiskenäringens intresse.³⁸ Villkoret ligger också i linje med regeringens praxis i denna del. VA SYD konstaterar också att det saknas rättsligt stöd i KSL för att förordna om ersättningskyldighet på det sätt som SFPO begär. Ersättning för fiskeavgift ingår alltså inte i prövningen enligt KSL, utan kommer att prövas i det parallella tillståndsmålet enligt miljöbalken.

13. Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet anser att ett villkor om marinarkeologi ska ingå i tillståndet med formuleringen: "Om fornlämning- eller kulturlämning påträffas under arbetet ska arbetet avbrytas till den del som berör lämningen och länsstyrelsen kontaktas".

- 13.1 Det har tidigare gjorts en marinarkeologisk undersökning, varvid inga fynd påträffades. Arbetet kommer att avbrytas för det fall fynd påträffas, helt i enlighet med kulturmiljölagen (1988:950). Något villkor i enlighet med vad Riksantikvarieämbetet anger behövs således inte eftersom det följer av lag.

³⁸ Ansökan, Huvudinlaga, avsnitt 9.5, sid. 14.

14. Havs- och vattenmyndigheten

Myndigheten anser att en förutsättning för att tillstånd ska kunna ges är att det meddelas undantag enligt 4 kap. 11–12 §§ VFF. VA SYD bör beredas tillfälle att komplettera med yrkande och grunder i detta hänseende innan ansökan prövas slutligt.

- 14.1 Vad gäller undantag avseende miljö kvalitetsnormer, hänvisar VA SYD till avsnitt 3.5 ovan. Havs- och vattenmyndigheten har i denna del även tillagt att myndigheten kan komma att lämna synpunkter i frågor om undantag och eventuella villkor om kompletteringar i ärendet blir föremål för ny remiss. VA SYD konstaterar härvid att underlaget i denna del – med nu aktuella kompletteringar från VA SYDs sida – är tillfyllest och fullgott och att det därmed saknas skäl för regeringen att på nytt låta denna fråga bli föremål för remittering.

Havs- och vattenmyndigheten har vidare angett att ansökan behöver kompletteras med en beskrivning av utloppsledningarnas eventuella påverkan på skiktningen i vattenmassan för vattenförekomsten Lommabukten.

- 14.2 Huruvida en uppblandning sker av salt vatten (tyngre) med ovanförliggande söta (lätta) vatten (kallat skiktning) när vattenströmmen pressas över utloppsröret, har beskrivits i en underlagsrapport. I rapporten konstateras att vattnet framför allt strömmar ut längs röret (mot och runt dysorna) med en viss hastighetsökning som följd och att vattnet därmed till övervägande del inte pressas över röret. Den dominerande processen innebär därmed att det inte sker någon påverkan på skiktningen (omblandning) av salt och sött vatten.

15. Burlövs kommun (kommunstyrelsen)

Burlövs kommun vill understryka vikten av att största möjliga hänsyn tas till de höga naturvärden som finns på platsen för ledningskorridoren såväl som runtomkring. Det bör övervägas om muddring, som en extra försiktighetsåtgärd, kan genomföras under vinterhalvåret, för att minska negativa effekter från grumling.

- 15.1 Mot bakgrund av de villkor om skyddsåtgärder (villkorsförslag 6-10) som VA SYD föreslagit, motsätter sig VA SYD en reglering om när i tid arbeten får ske.³⁹

³⁹ Ansökan, *Huvudinlaga*, avsnitt 9.8–9.11, sid. 14–15.

16. Copenhagen Malmö Port (CMP)

CMP anser att placeringen av arbetsområdet i förhållande till Malmö Oljehamn samt farleden in till densamma, som drivs och förvaltas av CMP, inte tydligt påvisas i remissunderlaget. Malmö Oljehamn är en förutsättning för att förse södra Sverige med energi och därmed en samhällsviktig verksamhet som har behov av att påverkas så lite som absolut möjligt.

CMP föreslår att ritningar tas fram över projektets arbetsområde för att tydligt påvisa påverkan på Malmö Oljehamn och då främst farleden in till den samma.

CMP begär att när arbetet i området påbörjas särskild hänsyn tas till fartygsrörelser in och ut ur Malmö Oljehamn för att minimera påverkan på godsflöden och försörjning av energi till södra Sverige.

- 16.1 VA SYD beaktar synpunkterna från CMP och kommer att hålla CMP informerat enligt önskemål. Ledningskorridoren som utgör aktuellt arbetsområde redovisas i Bilaga 02-k, Uppdaterad Bilaga R *Ritningsförteckning*. Av ritningen framgår även avstånd till farled och de kajer i Oljehamnen som CMP nämner i sitt yttrande. Utläggning av utloppsledningarna kommer att ske i mitten av arbetsområdet. Vissa transporter med båt, pråm eller motsvarande fartyg kommer att ske utanför arbetsområdet. CMP kommer att informeras för det fall sådana transporter påverkar CMPs verksamhet i Oljehamnen samt farleden till denna.

17. Naturhistoriska riksmuseet

Naturhistoriska riksmuseet ser positivt på de skyddsåtgärder som man avser vidta för att minimera riskerna i samband med muddringen, men även vid pålningen. På ett generellt plan vill dock museet poängtera vikten av att skydda den biologiska mångfalden och man i varje skede av projektet vidtar alla nödvändiga skyddsåtgärder som krävs att minimera riskerna för både djurliv och fauna.

- 17.1 VA SYD noterar Naturhistoriska riksmuseets synpunkter och har inget att erinra mot dessa.

Malmö som ovan

Elisabeth Werner

E-post: elisabeth.werner@delphi.se

Erica Nobel

E-post: erica.nobel@delphi.se

Bilagor

Bilaga 01-k Undervattensbuller

Bilaga 02-k Uppdaterad Bilaga R Ritningsförteckning